

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5740/23
6.3.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Сање Пејовић, председника већа, Драгане Марчетић и Јасне Беловић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Китаровић, адвокат из Београда, Адмирала Гепрата 10, против тужене Републике Србије-Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 54922/21 од 21.02.2023. године, у седници одржаној дана 06.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 54922/21 од 21.02.2023. године у делу става првог изреке којим је обавезана тужена, да тужилци на име рехабилитационог обештећења исплати износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 21.02.2023. године до исплате и жалба тужене у том делу **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 54922/21 од 21.02.2023. године у преосталом делу става првог изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужилце којим је тражила да јој тужена на име рехабилитационог обештећења исплати износ од још 501.000,00 динара са законском затезном каматом почев од па до исплате, као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка из усвајајућег дела става трећег изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 54922/21 од 21.02.2023. године, тако што се обавезује тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 126.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 54922/21 од 21.02.2023. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужилци по основу рехабилитационог обештећења на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова које је трпела

због лишења слободе свог покојног оца ББ исплати износ од 1.501.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 21.02.2023. године до коначне исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље у делу у коме је тражила да се обавезе тужена да јој на износ од 1.501.000,00 динара исплати законску затезну камату почев од 30.01.2020. године до 21.02.2023. године.

Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 181.610,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење па до коначне исплате, а одбијен захтев тужиље за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове спора, почев од дана пресуђења па до дана наступања услова за извршење.

Против одлуке из става првог и усвајајућег дела става трећег изреке, како то произилази из навода жалбе, тужена је благовремено изјавила жалбу из свих законских разлога.

Испитујући првостепену пресуду у ожалбеном делу у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП, на које овај суд пази по службеној дужности, а није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се позива тужена, јер је изрека пресуде разумљива, а дати разлози о битним чињеницама су јасни и потпуни.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужиље, сада пок. ББ, је осуђен пресудом Војног суда у Београду Су 138/49 од 16.04.1949. године на казну затвора са принудним радом од три године, а непуне две године након повратка са издржавања означене казне, ББ је решењем Већа за прекршаје НР Црне Горе Уп 164 од 29.06.1953. године осуђен на казну затвора у трајању од 25 месеци, коју је издржавао у периоду од 13.05.1953. године до 01.07.1955. године, обе казне у логору на Голом Отоку. Поводом наведених осуда сада пок. ББ је правноснажно рехабилитован од стране Вишег суда у Београду решењем Рех 275/15 од 17.03.2017. године и решењем Рех 24/19 од 12.06.2019. године, а којим решењима је утврђено да су наведене одлуке којим је осуђен ББ ништаве од дана доношења, као и све правне последице тих одлука и да се исти има сматрати неосуђиваним. Тужиља је кћерка ББ, рођена ...1953. године, која је у време почетка издржавања казне затвора (...1953. године) имала 15 дана, те у време изласка оца са издржавања казне затвора имала две године и један месец.

Утврђујући да тужиља спада у круг лица која имају право на накнаду нематеријалне штете у смислу одредбе члана 26 Закона о рехабилитацији, првостепени суд је, одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове, имао у виду одредбу члана 200 Закона о облигационим односима, као и све околности случаја, те да је тужиља имала само 15 дана када је њен отац поново ухапшен и одведен на Голи Оток, да је живела са оцем у заједничком домаћинству, те да

јој сагласно члану 26 у вези члана 7 тачка 5 Закона о рехабилитацији, припада право на рехабилитациону накнаду.

Имајући у виду да је њен отац, сада пок. ББ био стуб породице, поштован, цењен и угледан човек који је био учесник Другог светског рата у коме је рањен и био носилац Ордена за храброст и Ордена заслуга за народ са сребреном звездом, те да је тужиља детињство провела на Цетињу и живела са бабом и дедом, као и да су чланови њене породице (тужиља и њен брат) означени као деца народног непријатеља, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиље као у ставу првом изреке побијане пресуде, досуђујући и законску затезну камату почев од дана пресуђења па до коначне исплате, сходно одредбама члана 277 и 324 Закона о облигационим односима.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање, правилно је првостепени суд применио материјално право и то одредбе члана 21 став 2 и члана 26 став 4 Закона о рехабилитацији (“Службени гласник РС” бр. 92/11), утврђењем одговорности тужене за накнаду нематеријалне штете тужиљи. Међу парничним странкама није било спорно да тужиља спада у круг лица која имају право на накнаду овог вида нематеријалне штете, као и да је иста пре подношења предметне тужбе, поднела надлежном министарству захтев за рехабилитационо обештећење, а побијаном пресудом правилно је утврђено да је тужена одговорна да тужиљи накнади нематеријалну штету коју је претрпела.

Међутим, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је погрешно применио материјално право и то одредбу члана 200 Закона о облигационим односима, када је усвојио тужбени захтев преко износа досуђеног овом пресудом од 1.000.000,00 динара, до 1.501.000,00 динара, на шта се жалбом тужене основано указује.

Имајући у виду све околности конкретног случаја, част и углед који је отац тужиље уживао у својој средини, однос средине према тужиљи и време које је њен отац провео у затвору, као и то да је у време лишавања слободе тужиља имала само 15 дана, а да је по изласку њеног оца са издржавања казне тужиља имала две године и један месец, као и додатне тешкоће живљења без моралне и финансијске подршке оца, а имајући у виду опште познате друштвене околности које су постојале у време када је отац био осуђен, водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи накнада нематеријалне штете, по оцени Апелационог суда правична накнада за душевне болове тужиље у конкретном случају представља износ од 1.000.000,00 динара. Наиме, сврха накнаде нематеријалне штете није репарација, већ сатисфакција коју тужиља остварује новчаном накнадом због душевних болова, јер је њен отац био осуђен на казну затвора. Тужиља, поред накнаде нематеријалне штете за душевне болове због издржавања казне рехабилитованог оца, остварује сатисфакцију и одлуком о рехабилитацији оца. Стога је на основу свега наведеног, применом принципа правичности, у наведеном делу првостепена пресуда потврђена, а делимичним преиначењем тужбени захтев одбијен за исплату износа од још 501.000,00 динара, као превисоко одмерен. Притом се водило рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи накнада нематеријалне штете, те да се накнадом не сме погодовати тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Из изнетих разлога применом одредбе члана 390 и 394 тачка 4 ЗПП, одлучено је као у ставу првом и другом изреке пресуде.

Имајући у виду наведено преиначење у делу тужбеног захтева, решење о трошковима поступка је преиначено на основу одредбе члана 401 тачка 3 ЗПП, те тужиљи сагласно одредбама члана 153 и 154 ЗПП припадају нужни трошкови за састав тужбе од стране адвоката у износу од 11.250,00 динара, за састав захтева за рехабилитационо обештећење у износу од 11.250,00 динара, за приступ на два одржана рочишта у износу од по 12.750,00 динара и на име судске таксе на тужбу и пресуду у износу од по 39.300,00 динара, а све према вредности усвојеног тужбеног захтева и Таксеној и Адвокатској тарифи које су важиле у време доношења првостепене пресуде. На досуђени износ трошкова парничног поступка, тужиљи припада и законска затезна камата почев од дана када су наступили услови за извршење, сходно одредби члана 277 став 2 у вези члана 324 ЗОО.

Са наведених разлога, применом члана 390 ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке, а применом члана 394 тачка 4 и 401 тачка 3 ЗПП, као у ставу другом и трећем изреке.

**Председник већа-судија,
Сања Пејовић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**